

**ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ**  
**Αριθ.Π2β/οικ.2808 ΦΕΚ Β'645/31/7/97**

**«Προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδων Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Βρεφικών Παιδικών-Βρεφονηπιακών Σταθμών, Μονάδων Φύλαξης βρεφών και νηπίων) από φορείς Ιδιωτικού Δικαίου, κερδοσκοπικού και μη χαρακτήρα».**

*Ενημερωμένη στη σημερινή της μορφή (ΥΑ Π1β/Γ.Π. οικ. 174468 ΦΕΚ Β' 2724/31.12.2008). Την κωδικοποίηση και το σχολιασμό έκανε ο Νομικός Σύμβουλος του ΠΑΣΙΠΣ Δημήτρης Μήλλας.*

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ**  
**ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 27 του Ν. 2081/92 όπου προστέθηκε το άρθρο 29Α στο Ν.1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (ΦΕΚ 137 τεύχος Α').
2. Τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 1 και της παρ.4 του άρθ.1 του Ν. 2345/12.10.95 "Οργανωμένες υπηρεσίες παροχής προστασίας από φορείς Κοινωνικής Πρόνοιας και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 213/95 τεύχος Α').
3. Τις διατάξεις του Ν. 2218/1994 "Ίδρυση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 90 τεύχος Α') .
4. Τις διατάξεις του Ν. 2240/1994 "Συμπλήρωση διατάξεων για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 153 τεύχος Α') .
5. Τις διατάξεις του Π. Διατάγματος 138/1992 "Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοιν.Ασφαλίσεων" (ΦΕΚ 68 τεύχος Α') όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα.
6. Την απόφαση του Υπουργού Υγείας Πρόνοιας ΔΥ.3α/οικ. 878/4.10.1996, σχετικά με την ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εμ. Σκουλάκη και Θ. Κοτσώνη (Φ.Ε.Κ.924/8/10/1996)
7. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις αυτής της απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

**Άρθρο 1**

**Ορισμός, Σκοπός, και Είδη Μονάδων Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης**

1. Γενικός ορισμός: Μονάδα Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Μονάδα Φ.Π.Α.Δ.) είναι η μονάδα που φροντίζει βρέφη ή/και παιδιά μέχρι την ηλικία εγγραφής τους στο δημοτικό σχολείο για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας, παρέχοντάς τους συγκεκριμένες υπηρεσίες και εξασφαλίζει σε αυτά τα ακόλουθα:

- Υγιεινή και ασφαλή παραμονή, προσαρμοσμένη στις ανάγκες κάθε ηλικίας φιλοξενουμένων παιδιών, σε κτίριο κατασκευασμένο σύμφωνα με τις οριζόμενες στα άρθρα 5 & 6, τεχνικές προδιαγραφές.
- Απασχόληση, διαπαιδαγώγηση, παιχνίδι, ψυχαγωγία, ανάπαυση, ψυχολογική βοήθεια ανάλογα με την ηλικία.
- Μέριμνα για την ομαλή ψυχοσυναισθηματική και υγιεινή ανάπτυξη των παιδιών και παροχή συμβουλευτικής ενημέρωσης και υποστήριξης στις οικογένειές τους.

- Υγιεινή και επαρκή διατροφή-όταν παρέχεται-με σωστή ποιοτική σύνθεση, για κάθε παιδί.

- Φροντίδα για την ατομική καθαριότητά τους, καθώς και την καθαριότητα των χώρων της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

- Τακτική ιατρική παρακολούθηση

2. Οι Μονάδες Φ.Π.Α.Δ. ανάλογα με την ηλικία των παιδιών που θα φιλοξενούν και το είδος των υπηρεσιών που θα παρέχουν σ' αυτά, διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

α. **Βρεφικός Σταθμός** για βρέφη από 2 μηνών μέχρι 2,5 χρονών με ή χωρίς παροχή φαγητού (θα παρασκευάζεται οπωσδήποτε γάλα).

β. **Παιδικός Σταθμός** για παιδιά από 2,5 χρονών μέχρι την ηλικία εγγραφής τους στο Δημοτικό Σχολείο, με ή χωρίς παροχή φαγητού.

γ. **Βρεφονηπιακός Σταθμός** για βρέφη και παιδιά από 2 μηνών μέχρι την ηλικία εγγραφής τους στο Δημοτικό Σχολείο με ή χωρίς παροχή φαγητού. Για τα βρέφη θα παρασκευάζεται οπωσδήποτε γάλα.

δ. **Μονάδα Απασχόλησης Βρεφών** ή/και Παιδιών για λίγες ώρες χωρίς παροχή φαγητού.

3. Για την λειτουργία κάθε Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. είναι απαραίτητη η Άδεια Ίδρυσης και η Άδεια Λειτουργίας.

4. Κάθε Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. που εμπίπτει στις διατάξεις της παρούσας απόφασης, οφείλει να επιτρέπει στον Κοινωνικό Σύμβουλο τον οριζόμενο από το Ν.2345/95 άρθρο 1 παρ.4, την ελεύθερη πρόσβαση σ' όλους τους χώρους παροχής υπηρεσιών και να εξασφαλίζει την ακώλυτη άσκηση των καθηκόντων του καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

## Άρθρο 2

### Άδεια Ίδρυσης

Α. Για την ίδρυση Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. είναι αναγκαία η ύπαρξη καταλλήλου οικοπέδου ή κτιρίου με την ανάλογη έκταση οικοπέδου.

"1. Οι Μονάδες Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης ιδρύονται μέσα σε αστικές - ημιαστικές - αγροτικές περιοχές. Απαγορεύεται η εγκατάσταση των Μονάδων Φ.Π.Α.Δ. σε οικοδομές, όταν τμήματα των οικοδομών αυτών χρησιμοποιούνται για άλλο σκοπό, έχοντας κοινή με τη Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. είσοδο ή έξοδο"<sup>1</sup>.

2. Το γήπεδο της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. θα πρέπει να είναι ομαλό με μικρές κλίσεις, να εκπληρώνει τους όρους χρήσης γης της ισχύουσας πολεοδομικής νομοθεσίας, να απέχει 300 τουλάχιστον μέτρα από την περίμετρο εγκεκριμένης βιομηχανικής ζώνης, θορυβώδη εργαστήρια και εν γένει ανθυγιεινές και οχληρές εγκαταστάσεις, όπως αυτές χαρακτηρίζονται από την κατά νόμο αρμόδια Επιτροπή, σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις και να εξυπηρετείται από τα δίκτυα παροχής πόσιμου νερού, ηλεκτρικού ρεύματος και τηλεφώνου.

Κατ' εξαίρεση μπορεί να ιδρυθεί Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. σε χώρο μη ρυπαίνουσας βιομηχανίας/βιοτεχνίας, για τα παιδιά των εργαζομένων σ' αυτή αποκλειστικά, με την προϋπόθεση να μην υπάρχει σε απόσταση 300 τουλάχιστον μέτρων βιομηχανική ή βιοτεχνική εγκατάσταση ανθυγιεινή ή οχληρή όπως ορίζεται πιο πάνω.

---

<sup>1</sup> Η περ.1 της παρ.Α' αντικαταστάθηκε με το περιεχόμενο αυτό με την ΥΑ Π1β/Γ.Π. 146231/06 (ΦΕΚ Β'226/2007).

Β. Η Άδεια Ίδρυσης χορηγείται από τη Διεύθυνση ή το Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης του τόπου εγκατάστασης της μονάδας<sup>2</sup>, μετά την υποβολή των παρακάτω δικαιολογητικών:

1. Αίτηση του φυσικού ή νομικού προσώπου, που να αναγράφει τα στοιχεία του, (ή τα στοιχεία του κατά το νόμο υπεύθυνου του νομικού προσώπου), την επωνυμία, το είδος της Μονάδας (Παιδικός, Βρεφικός ή Βρεφονηπιακός Σταθμός κλπ.), την έδρα, το μέγιστο αριθμό των βρεφών ή

και νηπίων που θα εξυπηρετούνται και το συγκεκριμένο σκοπό της Μονάδας.

2.-<sup>3</sup>

3. Πλήρες τοπογραφικό διάγραμμα και σειρά αρχιτεκτονικών σχεδίων σύμφωνα με την εγκύκλιο 98 του ΥΠΕΧΩΔΕ Απ.οικ. 82070/22. 12.89 σύνταξης μελετών για την έκδοση οικοδομικής άδειας.

4. Οικοδομική άδεια ή άλλο πιστοποιητικό ή βεβαίωση νομιμότητας υφισταμένου κτιρίου, από την αρμόδια Πολεοδομία (ή Πολεοδομικό Γραφείο), στην περίπτωση που γίνεται διαρρύθμιση ή επέκταση σε υπάρχον κτίριο.

5. Τεχνική έκθεση του μηχανικού, σε δύο αντίγραφα, που εκτός των άλλων να περιλαμβάνει:

α) την περιγραφή της προσπελασιμότητας του οικοπέδου.

β) την κατάσταση των οδών προσπέλασης και το στάδιο προόδου εφαρμογής του εγκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου.

γ) τη δυνατότητα και την επάρκεια ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, τηλεφωνικής σύνδεσης και αποχέτευσης.

δ) πίνακα τελειωμάτων χώρων και περιγραφή του τρόπου κατασκευής του κτιρίου γενικότερα.

ε) τον αριθμό των παιδιών (βρεφών ή νηπίων) κατά ηλικία, που θα εξυπηρετεί η Μονάδα Φ.Π.Α.Δ., πλήρη περιγραφή των τμημάτων της και της λειτουργίας τους, (π.χ. ωράριο λειτουργίας, παρεχόμενες υπηρεσίες όπως φαγητό κ.λ.π) καθώς και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

6. Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 του υπεύθυνου, στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί η άδεια, που θα δηλώνει ρητώς τη συμμόρφωσή του με τα αναγραφόμενα στο παρόν άρθρο παρ. Α εδάφιο 2.

"7. Πιστοποιητικό ποινικού μητρώου του προσώπου, στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί η άδεια ίδρυσης, που θα αναφέρει ότι αυτό δεν έχει καταδικασθεί αμετάκλητα σε οποιαδήποτε ποινή για κακούργημα ή για ένα από τα πλημμελήματα της κλοπής, υπεξαίρεσης, απάτης, εκβίασης, πλαστογράφησης, συκοφαντικής δυσφήμισης, παραχάραξης, σωματικής βλάβης και παράβασης των διατάξεων περί ναρκωτικών ή για έγκλημα που αναφέρεται στα ήθη και ότι δεν έχει στερηθεί λόγω καταδίκης για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη των πολιτικών του δικαιωμάτων"<sup>4</sup>.

8. Πιστοποιητικό της Εισαγγελίας Πλημμελειοδικών της κατοικίας του αιτούντος ότι δεν διώκεται, ή υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86<sup>5</sup>.

<sup>2</sup> Βλ. αρ. 94 Ν 3852/2010 ΦΕΚ Α' 87/2010 («Καλλικρατικούς Δήμους»).

<sup>3</sup> Η αρχική διάταξη που όριζε «2. Έκθεση αιτιολόγησης της επωνυμίας της Μονάδας», καταργήθηκε με την παρ. ΙΙ, περ. 14α της ΥΑ ΔΙΑΔΠ/Α1/3143/2002 (ΦΕΚ Β' 193).

<sup>4</sup> Η περ.7 αντικαταστάθηκε με το περιεχόμενο αυτό με το άρθρο 1 παρ.1 της υπ' αριθμ.Γ2β/οικ.1570/22-4-1999 Απόφ. Υπ.Υγείας και Πρόνοιας (ΦΕΚ Β' 749).

<sup>5</sup> Σύμφωνα με την παρ.ΙΙ, περ.14β της ΥΑ ΔΙΑΔΠ/Α1/3143/14.2-20.2.2002 (ΦΕΚ Β' 193), ισχύουν τα ακόλουθα: "β. Καταργείται ως δικαιολογητικό το πιστοποιητικό της Εισαγγελίας Πλημμελειοδικών

9. Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 ότι δεν έχει τεθεί υπό απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη.

10. Η Εμπορική Εταιρεία που προτίθεται να ιδρύσει Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. πρέπει να επισυνάπτει αντίγραφο επικυρωμένο του καταστατικού της. Τα δικαιολογητικά των παραγράφων 7, 8 και 9 του παρόντος πρέπει να υποβληθούν για όλα τα μέλη της διοίκησης της Εταιρίας και οπωσδήποτε για τα μέλη της τυχόν συνιστωμένης διοίκησης της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

11. "Αποδεικτικό είσπραξης 50.000 δρχ. υπέρ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης<sup>6</sup>".

Όλα τα παραπάνω δικαιολογητικά υποβάλλονται στη Διεύθυνση η Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (τα σχέδια υποβάλλονται σε δύο αντίγραφα).

Η Διεύθυνση (ή το Τμήμα) Κοινωνικής Πρόνοιας εγκρίνει ή απορρίπτει αιτιολογημένα τα παραπάνω δικαιολογητικά. Μετά την έγκριση των σχεδίων από λειτουργική άποψη, υποβάλλεται στην αρμόδια Πολεοδομία (ή Πολεοδομικό Γραφείο) ο πλήρης φάκελος για έκδοση της Οικοδομικής Άδειας (μαζί με τα εγκριμένα από πλευράς λειτουργικότητας σχέδια). Για τα υπάρχοντα κτίρια, που έχουν νόμιμη οικοδομική άδεια, ακολουθείται η ίδια διαδικασία, αλλά εκδίδεται από το αρμόδιο Γραφείο Πολεοδομίας, η οικοδομική άδεια νέας χρήσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ΓΟΚ Ν. 1577/85, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε.

Μετά την έκδοση οικοδομικής άδειας υποβάλλονται στη Διεύθυνση (ή το τμήμα) Κοινωνικής Πρόνοιας:

1. η εγκεκριμένη πλήρης αρχιτεκτονική μελέτη και
2. το ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης, σε περίπτωση που το κτίριο είναι νοικιασμένο, θεωρημένο από την αρμόδια ΔΟΥ και χορηγείται η Άδεια Ίδρυσης.

### **Άρθρο 3<sup>7</sup>** **Άδεια Λειτουργίας**

Α. Όταν ολοκληρωθεί η κατασκευή και ο εξοπλισμός του κτιρίου και του περιβάλλοντα χώρου και χορηγηθεί η βεβαίωση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, για την Άδεια Λειτουργίας της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. υποβάλλονται στη Διεύθυνση (ή το τμήμα) Κοινωνικής Πρόνοιας της περιοχής τα παρακάτω δικαιολογητικά:

1. Αίτηση του προσώπου (φυσικού ή νομικού), στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί η άδεια, που θα μνημονεύει τον αριθμό της Άδειας, που Χορηγήθηκε για την Ίδρυση.
2. Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 του άρθρου 8 ότι θα προβεί στην πρόσληψη του προσωπικού που προβλέπεται στην παρούσα Απόφαση.
3. Αντίγραφο της άδειας θεωρημένο από το γραφείο Πολεοδομίας για την αποπεράτωση της οικοδομής.

Εκδίδεται στη συνέχεια η Άδεια Λειτουργίας, με απόφαση του Νομάρχη, ύστερα από γνωμοδότηση της κατά νόμο αρμόδιας Επιτροπής καταλληλότητας ότι η Μονάδα συγκεντρώνει τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρούσας απόφασης. Στην επιτροπή αυτή συμμετέχει εκπρόσωπος του συλλογικού οργάνου των ιδιοκτητών Μονάδων Φ.Π.Α.Δ., εφ' όσον υπάρχει<sup>8</sup>.

---

της κατοικίας του αιτούντος ότι δε διώκεται και αντικαθίσταται με υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986 ότι δε διώκεται και δεν τελεί υπό απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη."

<sup>6</sup> Η περ.11 αντικαταστάθηκε με το περιεχόμενο αυτό με το άρθρο 1 παρ.2 της υπ' αριθμ. Γ2β/οικ.1570/22-4-1999 Απόφ. Υπ.Υγείας και Πρόνοιας (ΦΕΚ Β' 749).

<sup>7</sup> Σύμφωνα με την παρ. ΙΙ, περ. 15 της ΥΑ ΔΙΑΔΠ/Α1/3143/14.2-20.2.2002 (ΦΕΚ Β'193), η άδεια λειτουργίας "Καταργείται ως αυτοτελής διαδικασία και συγχωνεύεται με την άδεια ίδρυσης η οποία τροποποιείται σε άδεια ίδρυσης και λειτουργίας."

<sup>8</sup> Βλ. ΝΣΚ 55/2011.

Β. Αναθεώρηση της Άδειας Λειτουργίας είναι απαραίτητη, όταν μεταβάλλεται ένα από τα παρακάτω στοιχεία:

- Το καθεστώς ιδιοκτησίας της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.
- Ο αριθμός των βρεφών-νηπίων που μπορεί να εξυπηρετεί η Μονάδα Φ.Π.Α.Δ.
- Ο Εσωτερικός Κανονισμός λειτουργίας της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.
- Η κτιριακή υποδομή της Μονάδας Φ. Π.Α.Δ. (Διαρρυθμίσεις, προσθήκες κ.λ.π).

#### **Άρθρο 4** **Δυναμικότητα Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.**

1. Για την εύρυθμη και βιώσιμη λειτουργία μιας Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. ο αριθμός των εξυπηρετούμενων παιδιών δεν πρέπει να είναι μικρότερος από:

- α. 10 βρέφη σε περίπτωση Βρεφικού Σταθμού.
- β. 15 νήπια σε περίπτωση Παιδικού Σταθμού.
- γ. 6 βρέφη και 15 νήπια σε περίπτωση Βρεφονηπιακού Σταθμού.
- δ. 6 βρέφη και/η 15 νήπια σε περίπτωση Μονάδας Απασχόλησης Βρεφών και/η Νηπίων

"2. Στη Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. μπορούν να εγγράφονται παιδιά και πέρα από τη δυναμικότητά της μέχρι ποσοστό 10% επ' αυτής"<sup>9</sup>.

#### **Άρθρο 5** **Κτιριολογικό Πρόγραμμα-Μετρικά στοιχεία Μονάδων Φ.Π.Α.Δ. - Τεχνικές και Λειτουργικές Προδιαγραφές.**

1. Οι Μονάδες Φ.Π.Α.Δ. υπάγονται στις διατάξεις:

- Του Κτιριοδομικού Κανονισμού στην κατηγορία χρήσης "Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια".

- Του Κανονισμού Πυροπροστασίας Νέων Κτιρίων στην κατηγορία χρήσης Η.

2. Οι χώροι και οι καθαρές επιφάνειες, που απαιτούνται για τη λειτουργία Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. δίνονται στους Πίνακες I, II, III & IV που ακολουθούν και που περιλαμβάνουν αντίστοιχα τα κτιριολογικά προγράμματα:

- α. Βρεφικού Σταθμού 10 βρεφών
  - β. Παιδικού Σταθμού 15 νηπίων
  - γ. Βρεφονηπιακού Σταθμού 6 βρεφών και 15 νηπίων.
  - δ. Μονάδα Απασχόλησης Βρεφών & Νηπίων 6 βρεφών και 15 νηπίων.
- Οι επιφάνειες των χώρων είναι οι ελάχιστες καθαρές επιτρεπόμενες.

#### **ΠΙΝΑΚΑΣ Ι. ΒΡΕΦΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ 10 ΒΡΕΦΩΝ**

ΧΩΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ Μ2	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΔΙΑΣ/ΣΕΙΣ Μ2	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
<b>Α.ΥΠΟΔΟΧΗ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ</b>			
1. Είσοδος-Αναμονή (καροτσάκια)	12,00	2,40	
2. Γραφείο Δ/νσης	7,00	2,40	
3. Γραφείο πολλαπλών χρήσεων	9,00	2,40	Απαιτείται για ΒΣ με >20 βρέφη.
4. Χώρος προσωπικού	7,00	2,20	Απαιτείται για ΒΣ με >6-7 ατ.προσωπικό
5. Μόνωση	6,00	1,80	Απαιτείται για ΒΣ με >25 βρέφη.
6. WC/DS προσωπικού - κοινού	6,00	-	
7. Ιδιαίτερος χώρος για καροτσάκια	3,00	-	

<sup>9</sup> Η παρ.2 προστέθηκε με την ΥΑ Π1β/Γ.Π.οικ. 98284 (ΦΕΚ Β'1563/2004).

Β. ΧΩΡΟΙ ΒΡΕΦΩΝ			
1. Αίθουσα Ύπνου Βρεφών	2,50Μ2/βρέφος	3,00	Min. επιφάνεια αίθ. 15,00Μ2.
2. Αίθουσα Απασχόλησης Βρεφών	1,20Μ2/βρέφος	3,00	Min. επιφάνεια αίθ. 15.00Μ2.
3. Χώρος Αλλαγών-Λουτρού- Βρεφών	2,50Μ2/θέση αλλαγής	1,50	1 θέση αλλαγής αντιστοιχεί σε 3 βρέφη.
4. Χώρος παρασκευής γάλακτος	4,00	1,50	
Γ. ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ			
1. Κουζίνα	8,00	2,20	Min. επιφ. όταν δεν παρασκ. φαγητό.
2. Αποθήκη Τροφίμων	3,00	-	Απαιτείται όταν παρασκ. φαγητό.
3. Πλυντήριο (σιδερ/τήριο)	7,00	2,00	
4. Ακάθαρτα και είδη καθαριότητας	3,00	-	Άμεση βοηθητική έξοδος
5. Γενική αποθήκη	5,00	-	
6. Λεβητοστάσιο	-	-	Ανάλογα με σύστημα θέρμανσης.

#### ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Είσοδος - Αναμονή: Περιλαμβάνει χώρο για τα καροτσάκια όταν ο Βρεφικός Σταθμός (Β.Σ.) έχει λιγότερα από 25 βρέφη, ή όταν έχει αυτοκίνητα για την μεταφορά των παιδιών. Ιδιαίτερος χώρος για καροτσάκια (χώρος Α7) απαιτείται μόνο όταν ο Β.Σ. φιλοξενεί περισσότερα από 25 βρέφη και δεν έχει αυτοκίνητα για τη μεταφορά τους.
2. Γραφείο Πολλαπλών Χρήσεων: Χρησιμοποιείται σαν εξεταστήριο από τον γιατρό ή σαν χώρος συνάντησης του ειδικού προσωπικού με τους γονείς.
3. Χώρος Προσωπικού: Απαιτείται όταν στον Β.Σ. εργάζονται περισσότερα από 6-7 άτομα προσωπικό. Περιλαμβάνει πάγκο για παρασκευή ροφήματος.
4. Μόνωση: Χώρος που παραμένει κάποιο παιδί όταν αρρωστήσει ξαφνικά μέχρι να το παραλάβουν οι γονείς του. Πρέπει να επιβλέπεται άνετα από το προσωπικό για την ασφάλεια και την υποστήριξη του παιδιού και να είναι σχεδιασμένο με τρόπο που να μην φοβίζει ή κάνει το παιδί να αισθάνεται απομονωμένο.
5. Χώροι Υγιεινής Προσωπικού - Κοινού: Περιλαμβάνει 1 WC με νιπτήρα /8 άτομα προσωπικού, 1 DS/12 άτομα και αποδυτήρια (Locker) για κάθε εργαζόμενο. Όταν ο Β.Σ. φιλοξενεί περισσότερα από 50 βρέφη απαιτείται ιδιαίτερος χώρος υγιεινής (WC με νιπτήρα) για το κοινό.
6. Αίθουσα Ύπνου Βρεφών: Περιλαμβάνει κρεβατάκια ύπνου, ράφια ή ερμάρια για προσωπικά είδη των παιδιών και χώρο για παιχνίδι στο πάτωμα. Κάθε αίθουσα σχεδιάζεται για 10-12 το πολύ βρέφη.
7. Αίθουσα Απασχόλησης Βρεφών: Χρησιμοποιείται από τα μεγαλύτερα βρέφη και περιλαμβάνει πάρκα, καθισματάκια, τραπεζάκια και ράφια. Ο χώρος μπορεί να χρησιμοποιείται και σαν τραπεζαρία. Κάθε αίθουσα σχεδιάζεται για 12-14 το πολύ βρέφη. Μια αίθουσα απασχόλησης βρεφών μπορεί να εξυπηρετεί τα μεγαλύτερα βρέφη από δυο αίθουσες ύπνου.
8. Χώρος Αλλαγών - Λουτρού Βρεφών: Ο χώρος αυτός έχει άμεση σχέση με τις αίθουσες ύπνου και διημέρευσης βρεφών για αυτό και πρέπει να έχει οπτική επαφή με αυτές, ώστε να επιβλέπονται τα άλλα παιδιά κατά τη διάρκεια της αλλαγής. Περιλαμβάνει μεγάλους νιπτήρες ή παιδικά λουτρά, πάγκους για αλλαγμα και ερμάρια για τη φύλαξη ρουχισμού. Θα υπάρχει πρόβλεψη για την εύκολη αποκομιδή απορριμμάτων, όχι όμως μέσω των χώρων παραμονής και σίτισης των παιδιών.

9. Χώρος Παρασκευής Γάλακτος: Πρέπει να βρίσκεται κοντά στους χώρους των βρεφών. Περιλαμβάνει πάγκο με νεροχύτη, ηλεκτρικά μάτια, ψυγείο και ντουλάπια. Μπορεί να συνδυαστεί με την κουζίνα στον ίδιο χώρο σε διακεκριμένη όμως περιοχή χρήσης και με ανάλογη αύξηση της επιφάνειας της.

10. Κουζίνα: Το εμβαδόν που αναφέρεται, αντιστοιχεί στην περίπτωση ελάχιστης εγκατάστασης για φύλαξη και ζέσταμα φαγητού που παίρνουν τα παιδιά από το σπίτι τους. Περιλαμβάνει πάγκο με νεροχύτη, ηλεκτρικά μάτια, ψυγείο και ερμάρια. Στην περίπτωση που παρασκευάζεται φαγητό στον Β.Σ., η κουζίνα πρέπει να είναι αναλόγων διαστάσεων, να διαθέτει ανάλογη με τον αριθμό των μερίδων εστία, ένα τουλάχιστον φούρνο, διπλές βαθιές λεκάνες πλύσης μαγειρικών σκευών από λείο αδιαπτότιστο υλικό, ηλεκτρικό ψυγείο, πάγκους προετοιμασίας και ερμάρια.

Μπορεί να διαθέτει και ηλεκτρικό πλυντήριο πιάτων. Οι χώροι της κουζίνας θα εξαιρίζονται καλά με κατάλληλο σύστημα εξαερισμού. Θα υπάρχει χώρος συγκέντρωσης απορριμμάτων και δυνατότητα άμεσης αποκομιδής τους.

11. Αποθήκη Τροφίμων: Περιέχει ράφια και ερμάρια για την φύλαξη των τροφίμων. Μπορεί να συνδυαστεί με τον χώρο της κουζίνας με ανάλογη αύξηση της επιφάνειας της. Πρέπει να είναι χώρος καλά αεριζόμενος χωρίς υγρασία.

12. Πλυντήριο - σιδερωτήριο: Περιλαμβάνει ηλεκτρικό πλυντήριο ρούχων, ηλεκτρικό στεγνωτήριο (προαιρετικό), νεροχύτη, σιδερωτήριο και ράφια-ερμάρια.

## ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ.

## ΒΡΕΦΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ 15 ΒΡΕΦΩΝ

ΧΩΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ M <sup>2</sup>	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΔΙΑΣ/ΣΕΙΣ M <sup>2</sup>	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
<b>A. ΥΠΟΔΟΧΗ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ</b>			
1. Είσοδος-Αναμονή	12,00	2,40	
2. Γραφείο Δ/νσης	7,00	2,40	
3. Γραφείο πολλαπλών χρήσεων	9,00	2,40	Απαιτείται για ΠΣ με >30 νήπια.
4. Χώρος προσωπικού	7,00	2,20	Απαιτείται για ΠΣ με >6-7 ατ.προσωπικό
5. Μόνωση	6,00	1,80	Απαιτείται για ΠΣ με >35 νήπια.
6. WC/DS προσωπικού - κοινού	6,00	-	
<b>B. ΧΩΡΟΙ ΝΗΠΙΩΝ</b>			
1. Αίθουσα Απασχόλησης Νηπίων	1,80M <sup>2</sup> /νήπιο 2,00M <sup>2</sup> /νήπιο	3,60 3,60	Min. επιφάνεια αίθ. 25.00M <sup>2</sup> . Όταν χρησιμοποιείται και σαν τραπεζαρία.
2. Αίθουσα Ύπνου Νηπίων	1,70M <sup>2</sup> /θέση ύπνου	3,00	Μια θέση ύπνου/4-5 νήπια. Min. επιφάνεια αίθ. 12.00M <sup>2</sup> .
3. Τραπεζαρία	1,40M <sup>2</sup> /νήπιο	3,00	Χώρος προαιρετικός
4. Χώρος WC/Λουτρού νηπίων	12,00	-	Min. επιφάνεια αίθ.15,00M <sup>2</sup> .
<b>Γ. ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ</b>			
1. Κουζίνα	8,00	2,20	Min. επιφ. όταν δεν παρασκ. φαγητό.
2. Αποθήκη Τροφίμων	3,00	-	Απαιτείται όταν παρασκ. φαγητό.
3. Πλυντήριο (σιδερωτήριο)	7,00	2,20	
4. Ακάθαρτα και είδη καθαριότητας	3,00	-	Άμεση βοηθητική έξοδος
5. Γενική αποθήκη	5,00	-	
6. Λεβητοστάσιο	-	-	Ανάλογα με σύστημα θέρμανσης.

## ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Γραφείο Πολλαπλών Χρήσεων: Χρησιμοποιείται σαν εξεταστήριο από τον γιατρό ή σαν χώρος συνάντησης του ειδικού προσωπικού με τους γονείς.
2. Χώρος Προσωπικού: Απαιτείται όταν στον Π.Σ. εργάζονται περισσότερα από 6-7 άτομα προσωπικό. Περιλαμβάνει πάγκο για παρασκευή ροφήματος.
3. Μόνωση: Χώρος που παραμένει κάποιο παιδί όταν αρρωστήσει ξαφνικά μέχρι να το παραλάβουν οι γονείς του. Πρέπει να επιβλέπεται άνετα από το προσωπικό για την ασφάλεια και την υποστήριξη του παιδιού και να είναι σχεδιασμένο με τρόπο που να μην φοβίζει ή κάνει το παιδί να αισθάνεται απομονωμένο.
4. Χώροι Υγιεινής Προσωπικού - Κοινού: Περιλαμβάνει 1 WC με νιπτήρα /8 άτομα προσωπικού, 1 DS/12 άτομα και αποδυτήρια (Locker) για κάθε εργαζόμενο. Όταν ο Π.Σ. φιλοξενεί περισσότερα από 50 νήπια απαιτείται ιδιαίτερος χώρος υγιεινής (WC με νιπτήρα) για το κοινό.
5. Αίθουσα Απασχόλησης Νηπίων: Περιλαμβάνει τραπεζάκια, καθισματάκια, και ράφια-ερμάρια για παιχνίδια - υλικά. Ο χώρος μπορεί να χρησιμοποιείται και σαν τραπεζαρία εφ' όσον δεν υπάρχει ιδιαίτερος χώρος για τη λειτουργία αυτή.  
Όταν ο ΠΣ έχει περισσότερες από μια αίθουσες απασχόλησης νηπίων καλό είναι να υπάρχει η δυνατότητα να ενοποποιούνται ανά δύο.
6. Αίθουσα Ύπνου Νηπίων: Περιλαμβάνει κρεβατάκια και ράφια ή ερμάρια ή κρεμάστρες.
7. Χώρος WC / Λουτρού Νηπίων: Πρέπει να βρίσκεται κοντά στις αίθουσες των νηπίων που εξυπηρετεί με τις ο ποίες και αποτελεί ενότητα (χώροι B1, B2, B3).  
Περιλαμβάνει παιδικά είδη υγιεινής: ένα WC ανά 10 νήπια, ένα νιπτήρα ανά 6 νήπια και ένα DS ή παιδικό λουτρό ανά 20-25 νήπια. Σε Π.Σ. με περισσότερες από δύο αίθουσες απασχόλησης νηπίων, οι χώροι WC-λουτρού μπορούν να ομαδοποιούνται ώστε να είναι κοινού το πολύ για δύο αίθουσες.
8. Τραπεζαρία: Όταν υπάρχει ιδιαίτερος χώρος φαγητού, θα περιλαμβάνει τραπεζάκια και καθισματάκια. Θα πρέπει να έχει καλή σύνδεση με την κουζίνα και αν είναι δυνατόν να μπορεί να ενοποιείται με την αίθουσα των νηπίων που εξυπηρετεί. Η τραπεζαρία μπορεί να εξυπηρετεί δύο αίθουσες νηπίων, το σερβίρισμα του φαγητού όμως σ' αυτή την περίπτωση θα γίνεται τμηματικά.
9. Κουζίνα: Το εμβασίον που αναφέρεται, αντιστοιχεί στην περίπτωση ελάχιστης εγκατάστασης για φύλαξη και ζέσταμα φαγητού που παίρνουν τα παιδιά από το σπίτι τους. Περιλαμβάνει πάγκο με νεροχύτη, ηλεκτρικά μάτια, ψυγείο και ερμάρια. Στην περίπτωση που παρασκευάζεται φαγητό στον Π.Σ., η κουζίνα πρέπει να είναι αναλόγων διαστάσεων, να διαθέτει ανάλογη με τον αριθμό των μερίδων εστία, ένα τουλάχιστον φούρνο, διπλές βαθιές λεκάνες πλύσης μαγειρικών σκευών από λείο αδιαπτότιστο υλικό, ηλεκτρικό ψυγείο, πάγκους προετοιμασίας και ερμάρια. Μπορεί να διαθέτει και ηλεκτρικό πλυντήριο πιάτων. Οι χώροι της κουζίνας θα εξαερίζονται καλά με κατάλληλο σύστημα εξαερισμού. Θα υπάρχει χώρος συγκέντρωσης απορριμμάτων και δυνατότητα άμεσης αποκομιδής τους.
10. Αποθήκη Τροφίμων: Περιέχει ράφια και ερμάρια για την φύλαξη των τροφίμων. Μπορεί να συνδυαστεί με τον χώρο της κουζίνας με ανάλογη αύξηση της επιφάνειας της. Πρέπει να είναι χώρος καλά αεριζόμενος χωρίς υγρασία.
11. Πλυντήριο - σιδερωτήριο: Περιλαμβάνει ηλεκτρικό πλυντήριο ρούχων, ηλεκτρικό στεγνωτήριο (προαιρετικό), νεροχύτη, σιδερωτήριο και ράφια-ερμάρια.



**ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ. ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ 6 ΒΡΕΦΩΝ - 15 ΝΗΠΙΩΝ**

ΧΩΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ Μ2	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΔΙΑΣ/ΣΕΙΣ Μ2	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
<b>Α. ΥΠΟΔΟΧΗ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ</b>			
1. Είσοδος-Αναμονή (καροτσάκια)	12,00	2,40	
2. Γραφείο Δ/νσης	7,00	2,40	
3. Γραφείο πολλαπλών χρήσεων	9,00	2,40	Απαιτείται για ΒΝΣ με >30 παιδιά*.
4. Χώρος προσωπικού	7,00	2,20	Απαιτείται για ΒΝΣ με >6-7 ατ.προσωπικό
5. Μόνωση	6,00	1,80	Απαιτείται για ΒΝΣ με >35 παιδιά*.
6. WC/DS προσωπικού - κοινού	6,00	-	
7. Ιδιαίτερος χώρος για καροτσάκια	3,00	-	
<b>Β1. ΧΩΡΟΙ ΒΡΕΦΩΝ</b>			
1. Αίθουσα Ύπνου Βρεφών	2,50Μ2/ βρέφος	3,00	Min. επιφάνεια αίθ. 15,00Μ2
2. Αίθουσα Απασχόλησης Βρεφών	1,20Μ2/ βρέφος	3,00	Min. επιφάνεια αίθ. 15,00Μ2
3. Χώρος Αλλαγών-Λουτρού- Βρεφών	2,50Μ2/θέση αλλαγής	1,50	1 θέση αλλαγής αντιστοιχεί σε 3 βρέφη
4. Χώρος παρασκευής γάλακτος	4,00	1,50	
<b>Β2. ΧΩΡΟΙ ΝΗΠΙΩΝ</b>			
1. Αίθουσα Απασχόλησης Νηπίων	1,80Μ2/νήπιο 2.00Μ2/νήπιο	3,60 3,60	Min. επιφάνεια αίθ. 25,00Μ2. Όταν χρησιμοποιείται και σαν τραπεζαρία.
2. Αίθουσα Ύπνου Νηπίων	1,70Μ2/ θέση ύπνου	3,00	Μια θέση ύπνου / 4 - 5 νήπια. Min. επιφάνεια αίθ. 12,00Μ2
3. Τραπεζαρία	1,40Μ2/ νήπιο	3,00	Χώρος προαιρετικός
4. Χώρος WC/Λουτρού νηπίων	12,00	-	Min. επιφάνεια αίθ. 15,00Μ2.
<b>Γ. ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ</b>			
1. Κουζίνα	8,00	2,20	Min. επιφ. όταν δεν παρασκ. φαγητό.
2. Αποθήκη Τροφίμων	3,00	-	Απαιτείται όταν παρασκ. φαγητό.
3. Πλυντήριο (σιδερ/τήριο)	7,00	2,20	
4. Ακάθαρτα και είδη καθαριότητας	3,00	-	Άμεση βοηθητική έξοδος
5. Γενική αποθήκη	5,00	-	
6. Λεβητοστάσιο	-	-	Ανάλογα με σύστημα θέρμανσης.

\*παιδιά : βρέφη και νήπια μαζί.

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:**

1. Είσοδος - Αναμονή: Περιλαμβάνει χώρο για τα καροτσάκια όταν ο Βρεφονηπιακός Σταθμός (ΒΝΣ) έχει λιγότερα από 25 βρέφη, ή όταν έχει αυτοκίνητα για την μεταφορά των παιδιών. Ιδιαίτερος χώρος για καροτσάκια (χώρος Α7) απαιτείται μόνο όταν ο σταθμός φιλοξενεί περισσότερα από 25 βρέφη και δεν έχει αυτοκίνητα για τη μεταφορά τους.

2. Γραφείο Πολλαπλών Χρήσεων: Χρησιμοποιείται σαν εξεταστήριο από τον γιατρό ή σαν χώρος συνάντησης του ειδικού προσωπικού με τους γονείς.
3. Χώρος Προσωπικού: Απαιτείται όταν στον ΒΝΣ εργάζονται περισσότερα από 6-7 άτομα προσωπικό. Περιλαμβάνει πάγκο για παρασκευή ροφήματος.
4. Μόνωση: Χώρος που παραμένει κάποιο παιδί όταν αρρωστήσει ξαφνικά μέχρι να το παραλάβουν οι γονείς του. Πρέπει να επιβλέπεται άνετα από το προσωπικό για την ασφάλεια και την υποστήριξη του παιδιού και να είναι σχεδιασμένο με τρόπο που να μην φοβίζει ή κάνει το παιδί να αισθάνεται απομονωμένο.
5. Χώροι Υγιεινής Προσωπικού - Κοινού: Περιλαμβάνει 1 WC με νιπτήρα/8 άτομα προσωπικού, 1 DS/12 άτομα και αποδυτήρια (Locker) για κάθε εργαζόμενο. Όταν ο ΒΝΣ φιλοξενεί περισσότερα από 50 παιδιά απαιτείται ιδιαίτερος χώρος υγιεινής (WC με νιπτήρα) για το κοινό.
6. Αίθουσα Ύπνου Βρεφών: Περιλαμβάνει κρεβατάκια ύπνου, ράφια ή ερμάρια για προσωπικά είδη των παιδιών και χώρο για παιχνίδια στο πάτωμα. Κάθε αίθουσα σχεδιάζεται για 10-12 το πολύ βρέφη.
7. Αίθουσα Απασχόλησης Βρεφών: Χρησιμοποιείται από τα μεγαλύτερα βρέφη και περιλαμβάνει πάρκα, καθισματάκια, τραπεζάκια και ράφια. Ο χώρος μπορεί να χρησιμοποιείται και σαν τραπεζαρία. Κάθε αίθουσα σχεδιάζεται για 12-14 το πολύ βρέφη. Μια αίθουσα απασχόλησης βρεφών μπορεί να εξυπηρετεί τα μεγαλύτερα βρέφη από δυο αίθουσες ύπνου.
8. Χώρος Αλλαγών - Λουτρού Βρεφών: Ο χώρος αυτός έχει άμεση σχέση με τις αίθουσες ύπνου και διημέρευσης βρεφών γι' αυτό και πρέπει να έχει οπτική επαφή με αυτές, ώστε να επιβλέπονται τα άλλα παιδιά κατά τη διάρκεια της αλλαγής. Περιλαμβάνει μεγάλους νιπτήρες ή παιδικά λουτρά, πάγκους για άλλαγμα και ερμάρια για τη φύλαξη ρουχισμού. Θα υπάρχει πρόβλεψη για την εύκολη αποκομιδή απορριμμάτων, όχι όμως μέσω των χώρων παραμονής και σίτισης των παιδιών.
9. Χώρος Παρασκευής Γάλακτος: Πρέπει να βρίσκεται κοντά στους χώρους των βρεφών. Περιλαμβάνει πάγκο με νεροχύτη, ηλεκτρικά μάτια, ψυγείο και ντουλάπια. Μπορεί να συνδυαστεί με την κουζίνα στον ίδιο χώρο σε διακεκριμένη όμως περιοχή χρήσης και με ανάλογη αύξηση της επιφάνειας της.
10. Αίθουσα Απασχόλησης Νηπίων: Περιλαμβάνει τραπεζάκια, καθισματάκια, και ράφια-ερμάρια για παιχνίδια-υλικά. Ο χώρος μπορεί να χρησιμοποιείται και σαν τραπεζαρία εφ' όσον δεν υπάρχει ιδιαίτερος χώρος για τη λειτουργία αυτή. Όταν ο ΒΝΣ έχει περισσότερες από μια αίθουσες απασχόλησης νηπίων καλό είναι να υπάρχει η δυνατότητα να ενοποποιούνται ανά δύο.
11. Αίθουσα Ύπνου Νηπίων: Περιλαμβάνει κρεβατάκια και ράφια ή ερμάρια ή κρεμάστρες.
12. Χώρος WC / Λουτρού Νηπίων: Πρέπει να βρίσκεται κοντά στις αίθουσες των νηπίων που εξυπηρετεί με τις οποίες και αποτελεί ενότητα (χώροι B21, B22, B23). Περιλαμβάνει παιδικά είδη υγιεινής: ένα WC ανά 10 νήπια, ένα νιπτήρα ανά 6 νήπια και ένα DS ή παιδικό λουτρό ανά 20-25 νήπια. Σε ΒΝΣ με περισσότερες από δύο αίθουσες απασχόλησης νηπίων, οι χώροι WC-λουτρού μπορούν να ομαδοποιούνται ώστε να είναι κοινοί το πολύ για δύο αίθουσες.
13. Τραπεζαρία: Όταν υπάρχει ιδιαίτερος χώρος φαγητού, θα περιλαμβάνει τραπεζάκια και καθισματάκια. Θα πρέπει να έχει καλή σύνδεση με την κουζίνα και αν είναι δυνατόν να μπορεί να ενοποποιείται με την αίθουσα των νηπίων που εξυπηρετεί. Η τραπεζαρία μπορεί να εξυπηρετεί δύο αίθουσες νηπίων, το σερβίρισμα του φαγητού όμως σ' αυτή την περίπτωση θα γίνεται τμηματικά.

14. Κουζίνα: Το εμβαδόν που αναφέρεται, αντιστοιχεί στην περίπτωση ελάχιστης εγκατάστασης για φύλαξη και ζέσταμα φαγητού που παίρνουν τα παιδιά από το σπίτι τους. Περιλαμβάνει πάγκο με νεροχύτη, ηλεκτρικά μάτια, ψυγείο και ερμάρια. Στην περίπτωση που παρασκευάζεται φαγητό στον ΒΝΣ, η κουζίνα πρέπει να είναι αναλόγων διαστάσεων, να διαθέτει ανάλογη με τον αριθμό των μερίδων εστία, ένα τουλάχιστον φούρνο, διπλές βαθιές λεκάνες πλύσης μαγειρικών σκευών από λείο αδιαπτόσιμο υλικό, ηλεκτρικό ψυγείο, πάγκους προετοιμασίας και ερμάρια. Μπορεί να διαθέτει και ηλεκτρικό πλυντήριο πιάτων. Οι χώροι της κουζίνας θα εξαερίζονται καλά με κατάλληλο σύστημα εξαερισμού. Θα υπάρχει χώρος συγκέντρωσης απορριμμάτων και δυνατότητα άμεσης αποκομιδής τους.

15. Αποθήκη Τροφίμων: Περιέχει ράφια και ερμάρια για την φύλαξη των τροφίμων. Μπορεί να συνδυαστεί με τον χώρο της κουζίνας με ανάλογη αύξηση της επιφάνειας της. Πρέπει να είναι χώρος καλά αεριζόμενος χωρίς υγρασία.

16. Πλυντήριο - σιδερωτήριο: Περιλαμβάνει ηλεκτρικό πλυντήριο ρούχων, ηλεκτρικό στεγνωτήριο (προαιρετικό), νεροχύτη, σιδερωτήριο και ράφια-ερμάρια.

#### ΠΙΝΑΚΑΣ IV. ΜΟΝΑΔΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΡΕΦΩΝ/ ΝΗΠΙΩΝ: 6 ΒΡΕΦΩΝ-5 ΝΗΠΙΩΝ

ΧΩΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ Μ2	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΔΙΑΣ/ΣΕΙΣ Μ2	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
<b>A. ΥΠΟΔΟΧΗ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ</b>			
1. Είσοδος-Αναμονή (καροτσάκια)	12,00	2,40	
2. Γραφείο Δ/νσης	7,00	2,40	
<i>[Η γραμμή 3 παραλείπεται στο δημοσιευμένο νομικό κείμενο]</i>			
4. Χώρος προσωπικού	7,00	2,20	Απαιτείται για ΒΝΣ με >6-7 ατ.προσωπικό
<i>[Η γραμμή 5 παραλείπεται στο δημοσιευμένο νομικό κείμενο]</i>			
6. WC/DS προσωπικού – κοινού	6,00	-	
7. Ιδιαίτερος χώρος για καροτσάκια	3,00	-	
<b>B1. ΧΩΡΟΙ ΒΡΕΦΩΝ</b>			
1. Αίθουσα Ύπνου Βρεφών	2,50Μ2/ βρέφος	3,00	Μin επιφάνεια αίθ. 15,00Μ2
2. Αίθουσα Απασχόλησης Βρεφών	1,20Μ2/ βρέφος	3,00	Μin επιφάνεια αίθ. 15,00Μ2
3. Χώρος Αλλαγών- Λουτρού- Βρεφών	2,50Μ2/θέση αλλαγής	1,50	1 θέση αλλαγής αντιστοιχεί σε 3 βρέφη
4. Χώρος παρασκευής γάλακτος	4,00	1,50	
<b>B2. ΧΩΡΟΙ ΝΗΠΙΩΝ</b>			
1. Αίθουσα Απασχόλησης Νηπίων	1,80Μ2/νήπιο	3,60	Μin. επιφάνεια αίθ. 25,00Μ2.
4. Χώρος WC/Λουτρού νηπίων	12,00	3,00	Μin. επιφάνεια αίθ. 15,00Μ2.
<b>Γ. ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.</b>			
1. Κουζίνα	6,00	2,00	
2. Πλυντήριο (σιδερ/τήριο)	6,00	2,20	Προαιρετικό
3. Ακάθαρτα και είδη καθαριότητας	3,00	-	Άμεση βοηθητική έξοδος
4. Αποθήκη	5,00	-	
<i>[Η γραμμή 5 παραλείπεται στο δημοσιευμένο νομικό κείμενο]</i>			
6. Λεβητοστάσιο	-	-	Ανάλογα με σύστημα θέρμανσης.

## ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Είσοδος-Αναμονή: Ιδιαίτερος χώρος για καρτσάκια απαιτείται όταν η Μονάδα μπορεί να φιλοξενεί περισσότερα από 20 βρέφη ταυτόχρονα.
2. Χώρος Προσωπικού: Απαιτείται όταν στην Μονάδα εργάζονται περισσότερα από 6-7 άτομα προσωπικό. Περιλαμβάνει πάγκο για παρασκευή ροφήματος.
3. Χώροι Υγιεινής Προσωπικού - Κοινού: Περιλαμβάνει 1WC με νιπτήρα/8 άτομα προσωπικού, 1 DS/12 άτομα και αποδυτήρια (Locker) για κάθε εργαζόμενο. Όταν μπορούν να φιλοξενηθούν περισσότερα από 50 παιδιά απαιτείται ιδιαίτερος χώρος υγιεινής (WC με νιπτήρα) για το κοινό.
4. Αίθουσα Ύπνου Βρεφών: Περιλαμβάνει κρεβατάκια ύπνου, ράφια ή ερμάρια για προσωπικά είδη των παιδιών και χώρο για παιχνίδι στο πάτωμα. Κάθε αίθουσα σχεδιάζεται για 10-12 το πολύ βρέφη.
5. Αίθουσα Απασχόλησης Βρεφών: Χρησιμοποιείται από τα μεγαλύτερα βρέφη και περιλαμβάνει πάρκα, καθισματάκια, τραπεζάκια και ράφια. Ο χώρος μπορεί να χρησιμοποιείται και σαν τραπεζαρία. Κάθε αίθουσα σχεδιάζεται για 12-14 το πολύ βρέφη.
6. Χώρος Αλλαγών - Λουτρού Βρεφών: Ο χώρος αυτός έχει άμεση σχέση με τις αίθουσες ύπνου και διημέρευσης βρεφών γι' αυτό και πρέπει να έχει οπτική επαφή με αυτές, ώστε να επιβλέπονται τα άλλα παιδιά κατά τη διάρκεια της αλλαγής. Περιλαμβάνει μεγάλους νιπτήρες ή παιδικά λουτρά, πάγκους για αλλαγμα και ερμάρια για τη φύλαξη ρουχισμού. Θα υπάρχει πρόβλεψη για την εύκολη αποκομιδή απορριμμάτων, όχι όμως μέσω των χώρων παραμονής των παιδιών.
7. Χώρος Παρασκευής Γάλακτος: Πρέπει να βρίσκεται κοντά στους χώρους των βρεφών. Περιλαμβάνει πάγκο με νεροχύτη, ηλεκτρικά μάτια, ψυγείο και ντουλάπια.
8. Αίθουσα Απασχόλησης Νηπίων: Περιλαμβάνει τραπεζάκια, καθισματάκια, και ράφια-ερμάρια για παιχνίδια-υλικά. Όταν η Μονάδα έχει περισσότερες από μια αίθουσες απασχόλησης νηπίων καλό είναι να υπάρχει η δυνατότητα να ενοποιούνται ανά δύο.
9. Χώρος WC / Λουτρού Νηπίων: Πρέπει να βρίσκεται κοντά στην αίθουσα των νηπίων που εξυπηρετεί, με την οποία και αποτελεί ενότητα. Περιλαμβάνει παιδικά είδη υγιεινής: ένα WC ανά 10 νήπια, ένα νιπτήρα ανά 6 νήπια και ένα DS ή παιδικό λουτρό ανά 20-25 νήπια. Σε Μονάδες με περισσότερες από δύο αίθουσες απασχόλησης νηπίων, οι χώροι WC-λουτρού μπορούν να είναι κοινοί το πολύ για δύο αίθουσες.
10. Πλυντήριο - σιδερωτήριο: Περιλαμβάνει ηλεκτρικό πλυντήριο ρούχων, ηλεκτρικό στεγνωτήριο (προαιρετικό), νεροχύτη, σιδερωτήριο και ράφια-ερμάρια. Η Μονάδα αυτή μπορεί να φιλοξενεί και μόνο βρέφη ή μόνο νήπια. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να διαθέτει τους ανάλογους με την ηλικία των παιδιών χώρους.

## Άρθρο 6

### Κατασκευαστικές διατάξεις

#### **A. Διάταξη χώρων Μονάδων Φ.Π.Α.Δ.**

Όλοι οι χώροι μιας Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. καλό θα είναι να αναπτύσσονται σε ένα επίπεδο κατά προτίμηση ισόγειο.

Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν:

1. Στην περίπτωση που η Μονάδα πρέπει να αναπτυχθεί σε δυο επίπεδα θα πρέπει να μη διασπώνται οι λειτουργικές ενότητες των Βρεφών/Νηπίων.
2. Ο χώρος σερβιρίσματος φαγητού θα είναι συνεπίπεδος με την κουζίνα.
3. Οι χώροι παραμονής Βρεφών/Νηπίων πρέπει να έχουν άμεση επαφή με το χώρο αυλισμού τους.

#### **Β. Διατάξεις ασφάλειας.**

Η ασφαλής πρόσβαση και παραμονή των παιδιών στους χώρους μιας Μονάδας, πρέπει να εξασφαλίζεται με ειδικές κατασκευαστικές διατάξεις και λεπτομέρειες.

1. Πρέπει να αποφεύγονται οι ανισοσταθμίες στους χώρους της Μονάδας που είναι προσπελάσιμοι στα παιδιά.

Όπου είναι απαραίτητο να υπάρχουν σκάλες, πρέπει να έχουν ασφαλή κιγκλιδώματα, επίστρωση με υλικά αντιολισθητικά και στρογγυλεμένες γωνίες.

2. Κανένα κιγκλιδωμά ή άλλο προστατευτικό χώρισμα δεν πρέπει να έχει ανοίγματα μεγαλύτερα των 12 εκ. και σκαλωτή διάταξη που να επιτρέπει το σκαρφάλωμα των παιδιών. Το ύψος των κιγκλιδωμάτων ή στηθαίων θα πρέπει να είναι 1.50μ. τουλάχιστον.

3. Πρέπει να αποφεύγονται οι μεγάλες τζαμαρίες και όπου αυτό δεν είναι δυνατόν, πρέπει να προστατεύονται με μπάρες ή κιγκλιδώματα κατάλληλα, μέχρι 1.50μ. ύψος τουλάχιστον. Τα τζάμια θα πρέπει να είναι ασφαλείας ή οπλισμένα ή επενδεδυμένα με ειδική μεμβράνη.

4. Τα παράθυρα των χώρων των παιδιών θα διαμορφώνονται χωρίς ανοιγόμενα φύλλα μέχρι το ύψος 1.50μ. Στο σταθερό τμήμα του ανοίγματος μέχρι το ύψος αυτό, θα κατασκευάζονται προστατευτικές διατάξεις-κατασκευές (μπάρες-κιγκλιδώματα κλπ), οι οποίες δεν αφήνουν κενά με άνοιγμα μεγαλύτερο των 12 εκατ.

5. Τα χωρίσματα μεταξύ των W.C. των νηπίων δεν είναι απαραίτητα. Στην περίπτωση όμως που κατασκευάζονται δεν θα πρέπει να έχουν ύψος μεγαλύτερο του 1.30μ.

6. Ειδική προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην ασφάλεια της ηλεκτρικής εγκατάστασης (θέση και είδος ρευματοδοτών, πίνακας ασφαλείας κλπ).

#### **Γ. Τελειώματα χώρων.**

1. Τα δάπεδα των χώρων, απασχόλησης, ύπνου, φαγητού και κυκλοφορίας των παιδιών θα πρέπει να είναι επιστρωμένα με υλικά αντιολισθηρά, ζεστά στην αφή και στην όψη, που να μπορούν εύκολα να καθαρίζονται (αν είναι δυνατόν χωρίς αρμούς) και να είναι ηχοαπορροφητικά.

2. Οι τοίχοι των πιο πάνω χώρων θα βάφονται ή επενδύονται με υλικά που να έχουν χαρούμενους χρωματισμούς, να καθαρίζονται εύκολα και να είναι κατά το δυνατόν ηχοαπορροφητικά.

3. Οι τοίχοι των χώρων υγιεινής και ακαθάρτων θα επενδύονται από το δάπεδο μέχρι ύψος 1.60M τουλάχιστον, με πλακίδια πορσελάνης. Το ίδιο θα ισχύει και για τους τοίχους της κουζίνας και του πλυντηρίου.

Όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται στις κατασκευές και τα τελειώματα θα είναι μη τοξικά.

#### **Δ. Θέρμανση.**

Όλες οι Μονάδες Φ.Π.Α.Δ. θα πρέπει να διαθέτουν σύστημα κεντρικής θέρμανσης που να εξασφαλίζει σε κάθε περίπτωση εσωτερική θερμοκρασία 18<sup>ο</sup> όταν η εξωτερική είναι 0<sup>ο</sup>.

### **Ε. Φωτισμός- αερισμός.**

Οι χώροι παραμονής των παιδιών θα πρέπει να έχουν κατάλληλο φυσικό φωτισμό (με προσανατολισμό-κατά πρατίμηση-μεσημβρινό) απαγορευομένου του φωτισμού και του αερισμού διαμέσου φωταγωγών.

### **Ζ. Επίπλωση.**

Οι Μονάδες Φ.Π.Α.Δ. θα πρέπει να διαθέτουν έπιπλα κατάλληλα για την βρεφική/νηπιακή ηλικία αντίστοιχα, (βρεφικά πάρκο και καθίσματα, κρεβατάκια, τραπεζάκια, με ανάλογο αριθμό καθισμάτων κλπ). Τα τραπεζάκια και τα καθίσματα θα πρέπει να είναι ελαφρά και χωρίς οξείες γωνίες. Είναι απαραίτητα επίσης ράφια, συρτάρια και ερμάρια για την τοποθέτηση παιχνιδιών και λοιπών αντικειμένων απασχόλησης. (πχ βιβλία, χρώματα κλπ). Όλα τα έπιπλα θα πρέπει να είναι κατασκευασμένα και βαμμένα με υλικά μη τοξικά.

### **Η. Περιβάλλον χώρος - υπαίθριοι και ημιυπαίθριοι χώροι.**

Κάθε Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. πρέπει να διαθέτει διαμορφωμένο υπαίθριο χώρο ανάλογα με το είδος και το μέγεθός της.

1. Οι **Βρεφικοί Σταθμοί** 3,50μ<sup>2</sup>/βρέφος.
2. Οι **Νηπιακοί & Βρεφονηπιακοί Σταθμοί** 4,50μ<sup>2</sup>/παιδί.
3. Οι **Μονάδες Απασχόλησης Βρεφών/Νηπίων** 3,50μ<sup>2</sup>/ παιδί.

Τμήμα του υπαίθριου χώρου μιας Μονάδας μπορεί να είναι και ημιυπαίθριο.

Ο υπαίθριος ή ημιυπαίθριος χώρος θα πρέπει να είναι διαμορφωμένος με γωνιά παιδικής χαράς και πράσινο.

Στη διαμόρφωσή του θα πρέπει να αποφεύγονται τα σκαλιά και να χρησιμοποιούνται κατά το δυνατόν ράμπες. Αν υπάρχουν σκαλιά ή μεγάλες ανισοσταθμίες θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα προστατευτικά μέτρα (παρ. Β του παρόντος).

Τμήμα τουλάχιστον του υπαίθριου χώρου θα πρέπει να μπορεί να σκιάζεται τους ζεστούς μήνες.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην προστασία του υπαίθριου – ημιυπαίθριου χώρου από δυνατούς ανέμους ή δημιουργία ρευμάτων αέρα (πχ. σε Pilotis).

Ο εξοπλισμός του υπαίθριου χώρου θα πρέπει να είναι ασφαλής και κατάλληλος για την ηλικία των παιδιών (ο διαχωρισμός των μικρών από τα μεγάλα παιδιά είναι απαραίτητος αν η Μονάδα είναι Βρεφονηπιακός Σταθμός).

## **Άρθρο 7<sup>10</sup>**

1. Το νηπιακό τμήμα της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. περιλαμβάνει νήπια ηλικίας από 2 1/2 ετών μέχρι την ηλικία εγγραφής τους στο Δημοτικό σχολείο<sup>11</sup> και έχει το ακόλουθο προσωπικό.

Α) Ενα Διευθυντή/τρια (1) Πτυχιούχο του Παιδαγωγικού τμήματος ΑΕΙ κατεύθυνσης Δασκάλων ή Νηπιαγωγών ή Σχολών Νηπιαγωγών ή Παιδαγωγικών Ακαδημιών της

<sup>10</sup> Το άρθρο 7 αντικαταστάθηκε με το περιεχόμενο αυτό άνω με το άρθρο 2 της υπ' αριθμ. Γ2β/οικ.1570/1999 Απόφ. Υπ.Υγείας και Πρόνοιας (ΦΕΚ Β' 749).

<sup>11</sup> Σύμφωνα με την ΥΑ Π1β/Γ.Π. οικ. 174468/2008 (ΦΕΚ Β' 2724), «Όπου στο σύνολο του κειμένου αναφέρεται η φράση "μέχρι την ηλικία εγγραφής τους στο δημοτικό σχολείο" αυτή αντικαθίσταται με την φράση "μέχρι την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση".

ημεδαπής ή ισότιμων της αλλοδαπής ή (2) Πτυχιούχο Τμημάτων Βρεφονηπιοκομίας ΤΕΙ ή Ανωτέρων Σχολών Νηπιοβρεφοκόμων της ημεδαπής ή ισότιμων της αλλοδαπής ή (3) Πτυχιούχο Ανωτάτης Σχολής Οικιακής Οικονομίας της ημεδαπής ή ισότιμης της αλλοδαπής ή (4) Πτυχιούχο Τμημάτων Κοιν. Εργασίας ΑΕΙ, ΤΕΙ ή Τμημάτων Κοιν. Εργασίας ΚΑΤΕΕ ή ισότιμων σχολών της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Β) Ένα Νηπιαγωγό ανά 25 νήπια, πτυχιούχο ενός από τα παραπάνω Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ή Σχολές. Σε περίπτωση έλλειψης υποψηφίων Νηπιαγωγών με τα πιο πάνω προσόντα προσλαμβάνονται οι κάτοχοι :

(1) Διπλώματος Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης των ειδικοτήτων

α) Προσχολικής Αγωγής Δραστηριοτήτων Δημιουργίας και Έκφρασης

β) Προσχολικής Αγωγής Ημερήσιας Φροντίδας Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες ή

(2) πτυχίου Σχολών ιδιωτικού τομέα ειδικότητας βρεφονηπιοκομίας διετούς φοίτησης, κάτοχοι όμως και Απολυτηρίου Λυκείου ή εξαταξίου Γυμνασίου ή

(3) πτυχίου Τεχνικών Επαγγελματικών Λυκείων του τομέα Κοινωνικών Υπηρεσιών, Τμήματος Βοηθών Βρεφοκόμων Παιδοκόμων ή πτυχίου του τμήματος ειδίκευσης του κλάδου Κοινωνικής Πρόνοιας των Ενιαίων Πολυκλαδικών Λυκείων ή ισότιμων πτυχίων.

Γ) Ένα Βοηθό Νηπιαγωγού κάτοχο :

(1) πτυχίου ΣΧολών ιδιωτικού τομέα ειδικότητας βρεφονηπιοκομίας διετούς φοίτησης, κάτοχο όμως και απολυτηρίου Λυκείου ή εξαταξίου Γυμνασίου ή

(2) πτυχίου Τεχνικών Επαγγελματικών Λυκείων του τομέα Κοινωνικών Υπηρεσιών, Τμήματος Βοηθών Βρεφοκόμων Παιδοκόμων ή πτυχίου του τμήματος ειδίκευσης του κλάδου Κοινωνικής Πρόνοιας των Ενιαίων Πολυκλαδικών Λυκείων ή ισότιμων πτυχίων ή

"(3) βεβαίωσης σπουδών Εργαστηρίων Ελευθέρων Σπουδών ειδικότητας βρεφονηπιοκομίας ή νηπιαγωγών διετούς τουλάχιστον φοίτησης, κάτοχο όμως και απολυτηρίου Λυκείου ή εξαταξίου Γυμνασίου.<sup>12"</sup>

Ο Βοηθός Νηπιαγωγού μπορεί να προσλαμβάνεται στην περίπτωση που ο αριθμός των νηπίων υπερβαίνει μέχρι 10 νήπια την αναλογία που ορίζεται στην παράγραφο 1 εδάφιο Β` του παρόντος άρθρου.

Δ) Ένα γιατρό Παιδίατρο, εσωτερικό ή εξωτερικό

Ε) Μία υπάλληλο καθαριότητας βοηθητικών εργασιών ανά 25 νήπια.

ΣΤ) Μία μαγείρισσα/μάγειρα με ανάλογη εμπειρία (εφόσον παρασκευάζεται φαγητό.

Ζ) Άλλες ειδικότητες : Καθηγητές ή δασκάλους μουσικής, ξένων γλωσσών, ρυθμικής κλπ. κατόχους αναλόγων πτυχίων.

Η) Οδηγό (εφόσον ο σταθμός διαθέτει αυτοκίνητο μεταφοράς νηπίων).

2. Το Βρεφικό Τμήμα της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. περιλαμβάνει βρέφη ηλικίας έως 2 & 1/2 ετών και έχει το ακόλουθο προσωπικό:

Α) Ένα Διευθυντή

(1) Πτυχιούχο Τμημάτων Βρεφονηπιοκομίας ΤΕΙ ή Ανωτέρων Σχολών Νηπιοβρεφοκόμων της ημεδαπής ή ισότιμων της αλλοδαπής ή

<sup>12</sup> Η εντός " " περ. 3 αντικαταστάθηκε με το περιεχόμενο αυτό με την ΥΑ Π1β/Γ.Π.οικ. 15202/5.2-11.2.2004 (ΦΕΚ Β' 326).

(2) Πτυχιούχο Τμήματος Μαιευτικής ΤΕΙ ή Ανωτέρων Σχολών Μαιών της ημεδαπής ή ισότιμων σχολών της αλλοδαπής.

Β) Ένα Βρεφοκόμο ανά 8 βρέφη πτυχιούχο ενός από τα παραπάνω εκπαιδευτικά ιδρύματα ή Σχολές.

Σε περίπτωση έλλειψης υποψηφίων βρεφοκόμων με τα πιο πάνω προσόντα προσλαμβάνονται κάτοχοι :

(1) Διπλώματος Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης των ειδικοτήτων:

α) Προσχολικής Αγωγής Δραστηριοτήτων Δημιουργίας και Έκφρασης

β) Προσχολικής Αγωγής Ημερήσιας Φροντίδας Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες ή

(2) πτυχίου Σχολών ιδιωτικού τομέα ειδικότητας βρεφονηπιοκομίας διετούς φοίτησης, κάτοχοι όμως και Απολυτηρίου Λυκείου ή εξαταξίου Γυμνασίου ή

(3) πτυχίο Τεχνικών Επαγγελματικών Λυκείων του τομέα Κοινωνικών Υπηρεσιών, Τμήματος Βοηθών Βρεφοκόμων Παιδοκόμων ή πτυχίου του τμήματος ειδίκευσης του κλάδου Κοινωνικής Πρόνοιας των Ενιαίων Πολυκλαδικών Λυκείων ή ισότιμων πτυχίων.

Γ) Ένα Βοηθό Βρεφοκόμου κάτοχο:

1) πτυχίου Σχολών ιδιωτικού τομέα ειδικότητας βρεφονηπιοκομίας διετούς φοίτησης, κάτοχο όμως και απολυτηρίου Λυκείου ή εξαταξίου Γυμνασίου ή

(2) πτυχίου Τεχνικών Επαγγελματικών Λυκείων του τομέα Κοινωνικών Υπηρεσιών, Τμήματος Βοηθών Βρεφοκόμων Παιδοκόμων ή πτυχίου του τμήματος ειδίκευσης του κλάδου Κοινωνικής, Πρόνοιας των Ενιαίων Πολυκλαδικών Λυκείων ή ισότιμων πτυχίων ή

(3) βεβαίωση σπουδών Εργαστηρίων Ελευθέρων Σπουδών ειδικότητας Βρεφονηπιοκομίας διετούς τουλάχιστο φοίτησης κάτοχο όμως και απολυτηρίου Λυκείου ή εξαταξίου Γυμνασίου.

Ο Βοηθός Βρεφοκόμου μπορεί να προσλαμβάνεται στην περίπτωση που ο αριθμός των βρεφών υπερβαίνει μέχρι 4 βρέφη την αναλογία που ορίζεται στην παράγραφο 2 εδάφιο Β του παρόντος άρθρου.

Δ) Μία υπάλληλο καθαριότητας βοηθητικών εργασιών για κάθε βρεφικό τμήμα (15 βρεφών)

Ε) Μία μαγείρισσα (μάγειρα) με ανάλογη εμπειρία

ΣΤ) Ένα γιατρό Παιδίατρο εσωτερικό ή εξωτερικό

Ζ) Οδηγό

3. Η στελέχωση του Βρεφονηπιακού Σταθμού και της Μονάδας Φύλαξης Βρεφών/νηπίων γίνεται με το συνδυασμό των απαιτήσεων των προηγούμενων παραγράφων ανάλογα με το εκάστοτε αντικείμενο της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

4. Σε Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. που λειτουργεί Βρεφονηπιακό Σταθμό η δυναμικότητα του οποίου δεν υπερβαίνει συνολικά τα 25 παιδιά (νήπια και βρέφη) δεν απαιτείται η πλήρωση των θέσεων Διευθυντή, μαγείρισσας, γιατρού και οδηγού του βρεφικού τμήματος εφόσον οι αντίστοιχες θέσεις έχουν πληρωθεί στο νηπιακό τμήμα.



## Άρθρο 8

1. Η πρόσληψη του προσωπικού των Μονάδων Φ. Π.Α.Δ. διενεργείται από το πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί η άδεια και εγκρίνεται με απόφαση της Δ/σης ή του Τμήματος Πρόνοιας της αρμόδιας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

"2. Για την έγκριση πρόσληψης όλου του προσωπικού σε Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. απαιτείται η υποβολή από το πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί η άδεια στη Διεύθυνση ή το Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης όλων των δικαιολογητικών που αναφέρονται στο άρθρο των τίτλων σπουδών ανάλογα με την ειδικότητα του προσλαμβανομένου, πιστοποιητικό ποινικού μητρώου που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 της παρούσας, πιστοποιητικό της Εισαγγελίας Πλημμελειοδικών της κατοικίας του προσλαμβανομένου ότι δε διώκεται ή υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86, "καθώς και βιβλιάριο υγείας που προβλέπεται από την αριθμ. 8405/29.10.92 απόφαση "Αντικατάσταση του άρθρου 14 της Α1β/8577/83 (ΦΕΚ 526/83 τ.Β΄) Υγειονομικής Διάταξης (ΦΕΚ 665 τ.Β΄)" που θα θεωρείται αφού συμπληρωθούν δύο (2) χρόνια από την ημερομηνία εκδόσεως ή από της τελευταίας θεωρήσεώς του<sup>13</sup>."

Το προσωπικό να είναι εξειδικευμένο, επιλεγμένο με κριτήριο και γνώμονα την αγάπη για το παιδί. Ο Διευθυντής της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει ανά εξάμηνο, δηλ. κατά τον Ιούνιο και το Δεκέμβρη κάθε έτους στη Διεύθυνση ή το Τμήμα Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης πίνακα προσωπικού, που απασχολείται στο Σταθμό, καθώς και τον αριθμό των εξυπηρετούμενων παιδιών".

3. Σε κάθε Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. απασχολούνται προαιρετικά ειδικοί επιστήμονες όπως κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος κ.λ.π. για να παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες της ειδικότητάς τους στα παιδιά και τους γονείς τους.

## Άρθρο 9

*A. Καθήκοντα προσωπικού:*

Διευθύντρια (Διευθυντής)

1. Η Διευθύντρια (Διευθυντής) έχει τις εξής υποχρεώσεις:

α. Μεριμνά για την υγιεινή κατάσταση των νηπίων κατά τις οδηγίες εκείνου που εκτελεί την υγειονομική υπηρεσία της Μονάδας Φ. Π.Α.Δ., για τη διαπαιδαγώγηση και την καλή διατροφή τους.

β. Εποπτεύει την καθαριότητα, την καλή λειτουργία της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. και την παρασκευή του φαγητού, σύμφωνα με το διαιτολόγιο.

γ. Παρίσταται στις συνεδριάσεις της Διοίκησης (προκειμένου για Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. που ανήκει σε εταιρεία οποιασδήποτε μορφής).

---

<sup>13</sup> Το εντός " " κείμενο τέθηκε με το περιεχόμενο αυτό με την ΥΑ (ΥΤ) Π1β /οικ.4014/2000 (ΦΕΚ Β΄ 1316). Η παρ. 2 άρθρου 8 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 3 της υπ' αριθμ. Γ2β/οικ.1570/1999 Απόφ. Υπ.Υγείας και Πρόνοιας (ΦΕΚ Β΄ 749).

δ. Διεξάγει και υπογράφει την αλληλογραφία της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. και τηρεί το βιβλίο πρωτοκόλλου, το Αρχείο, το μητρώο των βρεφών και νηπίων, καθώς και τις ατομικές καρτέλλες Υγείας τους.

ε. Απασχολεί τα νήπια κατά το παιδαγωγικό πρόγραμμα τις ώρες που δεν ασκεί διοικητικά καθήκοντα.

στ. Αναπληρώνει σε περίπτωση απουσίας την Νηπιαγωγό όταν στη Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. δεν απασχολείται βοηθός Νηπιαγωγού Βρεφοκόμου.

## 2. Η Νηπιαγωγός-Βρεφοκόμος:

α. Απασχολεί τα νήπια και τα βρέφη κατά το παιδαγωγικό πρόγραμμα της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

β. Επιβλέπει τη σωματική καθαριότητα των νηπίων και των βρεφών όταν στη Μονάδα Φ. Π.Α.Δ. δεν απασχολείται βοηθός Νηπιαγωγού Βρεφοκόμου.

γ. Επιβλέπει τις υπαλλήλους καθαριότητας-βοηθητικών εργασιών για την τήρηση της καθαριότητας στις αίθουσες απασχόλησης και φαγητού των νηπίων και βρεφών.

δ. Είναι άμεσος βοηθός και συμπαραστάτης του Παιδιάτρου.

ε. Είναι υπεύθυνη για την κανονική και σύμφωνα με τους κανονισμούς και τις οδηγίες του Παιδιάτρου λειτουργία του Βρεφικού ή Νηπιακού Τμήματος.

στ. Η Βρεφοκόμος επιμελείται της παρασκευής και χορήγησης του γάλακτος και της λοιπής τροφής των βρεφών κατά τις οδηγίες του γιατρού.

Η Διευθύντρια και η Νηπιαγωγός - Βρεφοκόμος πέρα των παραπάνω παρέχουν ενημέρωση και συμβουλευτική υποστήριξη στους γονείς των φιλοξενουμένων βρεφών και νηπίων.

## 3. Βοηθός Νηπιαγωγού –Βρεφοκόμου:

α. Βοηθάει τη Νηπιαγωγό-βρεφοκόμο στην απασχόληση των νηπίων και των Βρεφών

β. Επιβλέπει την σωματική καθαριότητα των νηπίων και των βρεφών.

γ. Αναπληρώνει τη Νηπιαγωγό -Βρεφοκόμο.

## 4. Η Μαγείρισσα (Μάγειρας):

α. Παραλαμβάνει από τη Διευθύντρια (Διευθυντής) της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. (ή του ιδρύματος ή το διαχειριστή εφόσον υπάρχει) την κάθε φορά αναγκαία για την παρασκευή του φαγητού ποσότητα τροφίμων.

β. Είναι υπεύθυνη για την καλή και έγκαιρη παρασκευή του φαγητού.

γ. Κατανέμει τις μερίδες του πρωινού ροφήματος και του φαγητού.

δ. Επιμελείται για την καλή συντήρηση και καθαριότητα των σκευών του μαγειρείου και εστίασεως και είναι υπεύθυνη απέναντι του Διευθυντού (Διευθύντριας).

## 5. Οι Υπάλληλοι καθαριότητας βοηθητικών εργασιών:

α. Παραλαμβάνουν από τη Διευθύντρια (Διευθυντή) ή το διαχειριστή της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. τα είδη και υλικά για την καθαριότητα.

β. Επιμελούνται της καθαριότητας της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. και βοηθούν τη Νηπιαγωγό ή τη Βρεφοκόμο στην καθαριότητα των βρεφών και νηπίων.

γ. Μεριμνούν για την καθαριότητα των σκευών μαγειρείου και εστίασεως.

δ. Εκτελούν κάθε άλλη υπηρεσία που υποδεικνύεται από τη Διευθύντρια (Διευθυντή).

#### 6. Ο Παιδίατρος:

α. Ασκεί τη γενική επίβλεψη στα βρέφη και τα νήπια και είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται προς τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις κείμενες διατάξεις για την υγεία αυτών και την υγειονομική κατάσταση της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

β. Τηρεί και ενημερώνει την Κάρτα Υγείας Βρεφών και Νηπίων.

γ. Είναι υπεύθυνος για το διαιτολόγιο της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

#### *Β. Ιματισμός προσωπικού:*

Η μαγείρισσα (μάγειρας) και το προσωπικό καθαριότητας-βοηθητικών εργασιών φέρουν μπλούζες εργασίας και σκούφο.

#### *Γ. Ωράριο εργασίας και μισθοδοσίας προσωπικού:*

1. Το ωράριο εργασίας του προσωπικού της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. είναι εκείνο που καθορίζεται από τις κάθε φορά Συλλογικές Συμβάσεις του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

2. Οι αποδοχές του προσωπικού της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ. καθορίζονται ελεύθερα με συμφωνία μεταξύ εργαζομένων και εργοδότη, δεν μπορούν όμως να είναι κατώτερες του ελάχιστου ημερομισθίου, που προβλέπεται από τις κάθε φορά Συλλογικές Συμβάσεις του Υπουργείου Εργασίας. Εφόσον δεν υπάρχει Κλαδική Συλλογική Σύμβαση που να ρυθμίζει ειδικά τις αποδοχές του προσωπικού αυτού ακολουθείται η Συλλογική Σύμβαση εργασίας.

### **Άρθρο 10**

#### α. Τροφοδοσία:

1. Η παρεχόμενη τροφή στα σιτιζόμενα βρέφη και νήπια πρέπει να είναι ποιοτικά και ποσοτικά τουλάχιστον αντίστοιχη με το διαιτολόγιο που ακολουθείται στους Κρατικούς Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς και καθορίζεται σε ημερήσια βάση από το γιατρό και τη Διευθύντρια της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

Κατάσταση του διαιτολογίου πλήρως ενημερωμένη πρέπει να αναρτάται σε εμφανές σημείο των χώρων υποδοχής της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

### **Άρθρο 11**

1. Η Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. υποχρεούται να ορίζει ωράριο λειτουργίας που θα αναγράφεται στην άδεια λειτουργίας και ανάλογα θα ορίζονται χώροι ανάπαυσης των νηπίων και μαγειρείου.

2. Η Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. υποχρεούται να εφαρμόζει ημερήσια προγράμματα για την αγωγή, ψυχαγωγία και εκπαίδευση των παιδιών τα οποία θα ελέγχονται από τα αρμόδια όργανα της πολιτείας ως προς το παιδαγωγικό περιεχόμενο.

## **Άρθρο 12**

Ευθύνες:

1. Τα πρόσωπα φυσικά ή νομικά στο όνομα των οποίων θα εκδοθεί η άδεια, ευθύνονται για την άρτια οργάνωση, την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία αυτών και υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις κάθε φορά παρεχόμενες οδηγίες από την εποπτεύουσα Αρχή.
2. Οι Διευθύντριες (Διευθυντές) των Μονάδων Φ.Π.Α.Δ., ευθύνονται για την κανονική λειτουργία του Ιδρύματος, και ασκούν όλα τα καθήκοντα που τους αναθέτονται και είναι υποχρεωμένες να γνωστοποιούν εγγράφως στο Διοικητικό Συμβούλιο προκειμένου για μονάδα ΦΠΑΔ Φιλανθρωπικού Σωματείου ή Ιδρύματος τις παρουσιαζόμενες κάθε φορά ελλείψεις και να υποδεικνύουν τη συμπλήρωσή τους.
3. Τη Διευθύντρια (Διευθυντή) όταν απουσιάζει ή κωλύεται αναπληρώνει μία από τις Νηπιαγωγούς ή Βρεφοκόμους που ορίζεται από την ίδια ή το Δ.Σ. προκειμένου για Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. Φιλανθρωπικού Σωματείου ή Ιδρύματος.

## **Άρθρο 13**

Τηρούμενα βιβλία:

1. Σε κάθε Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. τηρούνται τα ακόλουθα βιβλία.
  - α. Βιβλίο συμβάντων.
  - β. Κάρτες υγείας των νηπίων.
  - γ. Βιβλίο παρουσίας νηπίων.
  - δ. Βιβλίο εκδρομών, επισκέψεων, ομιλιών και διαλέξεων.
  - ε. Βιβλίο ή κατάσταση παρουσίας του προσωπικού της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.
  - στ. Κάθε άλλο βιβλίο που κρίνεται απαραίτητο από την Μονάδα Φ.Π.Α.Δ..
  - ζ. Μητρώο βρεφών & νηπίων ανάλογα με το είδος της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

## **Άρθρο 14**

A. Εγγραφή του παιδιού:

Για την εγγραφή του παιδιού να υποβάλλονται ως δικαιολογητικά.

- α. Αίτηση του γονέα.
- β. Ληξιαρχική πράξη γέννησης του παιδιού ή πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης από το οποίο να προκύπτει η ηλικία του παιδιού.
- γ. Πιστοποιητικό υγείας.

B. Έλεγχος:

1. Ο έλεγχος των μονάδων ΦΠΑΔ για την καλή λειτουργία αυτών, ασκείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2345 άρθρο 1.

2. Στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους η Μονάδα Φ.Π.Α.Δ. υποχρεούται να υποβάλλει στη Διεύθυνση ή το Τμήμα της Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ετήσια έκθεση της δραστηριότητάς του.

### **Άρθρο 15**

Κυρώσεις:

1. Εάν διαπιστωθεί λειτουργία Χωρίς άδεια εφαρμόζονται ανάλογα οι κυρώσεις του Ν. 2345/95 (ΦΕΚ213/12-10- 95) άρθρο 1.
2. Η μη συμμόρφωση προς τις διατάξεις της παρούσας, καθώς και η κατά οποιονδήποτε τρόπο παρεμπόδιση του ελέγχου της εποπτεύουσας αρχής, επιφυλασσομένων των οικείων διατάξεων, συνεπάγεται την άρση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας της Μονάδας Φ.Π.Α.Δ.

### **Άρθρο 16**

Η παρούσα Απόφαση δεν επηρεάζει τις εργασιακές σχέσεις του ήδη υπηρετούντος προσωπικού, το οποίο έχει προσληφθεί με βάση τις προηγούμενες σχετικές διατάξεις.

### **Άρθρο 17<sup>14</sup>**

### **Άρθρο 18**

Η απόφαση αυτή έχει ανάλογη εφαρμογή για τους Βρεφικούς - Παιδικούς - Βρεφονηπιακούς Σταθμούς των οποίων η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας έχει εκδοθεί πριν από την έναρξη ισχύος της υπ` αριθμ. Π2β/οικ. 2808/1997<sup>15</sup>.

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 15 Ιουλίου 1997

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ  
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΤΣΩΝΗΣ

---

<sup>14</sup> Το άρθρο 17, το οποίο είχε αντικατασταθεί με την ΥΑ(ΥΓ) Γ2β/οικ.5180/ (ΦΕΚ Β' 2255) άρθρο καταργήθηκε με την ΥΑ Π1β/Γ.Π.οικ. 14951 ΦΕΚ Β'1397 22.10.2001. Προηγούμενος όριζε ["Η απόφαση αυτή έχει ανάλογη εφαρμογή για Παιδικά Κέντρα και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών ηλικίας μέχρι δέκα (10) ετών που ιδρύονται από Συλλόγους, Σωματεία ή Ιδρύματα που επιδιώκουν φιλανθρωπικούς σκοπούς, καθώς και από φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα"].

<sup>15</sup> Το εντός " " άρθρο 18 προστέθηκε με την ΥΑ Π1β/Γ.Π. οικ. 174468 (ΦΕΚ Β' 2724/31.12.2008).